

Szell Kálmán meghalt.

(Saját tudósítónktól.) Az ország egész közvéleményét fájdalmasan érintő gyászhir érkezett hétfőn a kora délutáni órákban Szegedre: Szell Kálmán, a legnagyobb magyar államférfiak egyike hétfőn hajnalban 3 órakor meghalt. A kiváló államférfiut néhány hónap előtt szélütés érte s azóta állapota állandóan aggasztó volt. A legkiválóbb orvosok kezelték, de meggyengült szervezete nem tudott megbirkózni a halállal, amely hétfőn reggel leragadta.

Mély megilletődéssel kell fogadni e hirt mindenkinek; Szell Kálmán politikai és gazdasági kérdésekben elsőrangú szaktekintély volt, dicsőségekkel és érdekes mozzanatokkal gazdag pályáján a külföld előtt is sokszor és mindig eredményesen reprezentálta Magyarországot. Halála csak veszteség és elvesztése csak fájdalmas lehet. Érthető tehát az az általános fájdalmas megdöbbenés, amely a nagy államférfiu haláhirét fogadta itt, Szegeden is.

Szell Kálmán 1845-ben született, a vasmegyei Gasztonyban. A kiváló államférfiu korán lépet a közszereplés terére. Alighogy 1866-ban megszerezte jogtudori diplomáját, nyomban szolgabíró lett, a következő évben pedig a szentgotthardi kerület képviselőjévé választották. Ez a kerület hűséges maradt hozzá és legutóbb is Szentgotthárdot képviselte a parlamentben. Hét esztendőn át volt jegyzője a Háznak, állandó előadója a pénzügyi bizottságnak, a központi és a horvát ügyekben kiküldött országos bizottságnak és a delegáció hadügyi bizottságának. Deák Ferenc intim környezetéhez tartozott és kedvencévé vált a haza bölcsének, akinek gyámleányát, Vörösmarty Mihály leányát, Ilonát nőül vette. Több ízben kínálták meg miniszteri tárcákkal, míg végre 1875-ben a fuzió után pénzügyminiszter lett. Pénzügyminiszteri állásától a boszniai okkupáció után vált meg. Minisztersége után 1880. februárjában nagyszabású költségvetési beszédet mondott, melyben rámutatott a kormány akkor folytatott pénzügyi politikájának, később csakugyan bekövetkezett súlyos következményeire. 1883-tól kezdve számos kitüntetés érte a legfelsőbb helyről, megkapta a titkos tanácsosi méltóságot, a Lipót-rend nagykeresztjét, elnöke volt a Milleniumi Országos Bizottságnak és állandó tagja a pénzügyi, közigazgatási bizottságnak és a delegációnak. Hosszabb politikai szünet után 1897. végétől kezdve újból vezérszerepet vállalt a magyar politika irányításában. 1899. januárjában megbízta a király, hogy Bánffy Dezsővel együtt a béketárgyalásokat vezesse. Miután az ellenzékkel nem lehetett meg egyezni, a következő hónapban a király a kabinet megalakításával bízta meg Szellt, mire az ellenzék az obstrukciót leszerelve, a paktumot aláírta. Az ezután következő időben történt a kuria bíraskodás, a leleccügy rendezése, a közigazgatás egyszerűsítése, az új házszabály és összeférhetetlenségi törvény megalkotása, a fiumei rend helyreállítása, eltekintvén számos gazdasági fontosságú alkotástól. Az 1901. évi általános választások során a Szell programja alapján álló szabad-elyü-párt diadallal került ki. 1902-ben az osztrák Körber-kormányral megkötötte a kiegyezést, 1903-ban a főlemelt létszámú ujoncjavaslatok miatt a szélsőbaloldali obstrukciót indított és az obstrukciót kiterjesztették az indoklásra is, úgy, hogy május 1-én már beállott a törvényen kívüli állapot. Junius '06-án beadta lemondását a Szell-kabinet és Szell Kálmán visszavonult rátkóti birtokára és a Házban sokáig nem jelent meg. Közben nem szünt meg állandó tevékenységet kifejteni gazdasági és kulturális téren. 1905—1906. válság során a király többször kikérte véleményét. 1906-ban belépett az alkotmánypártba, amelynek főelosztásáig elnöke volt. 1910-ben mint pártönkivüli 67-es került a Házba, a szentgotthardi kerületet képviselvén.

Szell Kálmán egyike volt a legelső magyar, sőt európai pénzügyi kapacitásoknak. Gazdasági érzéke, tudása és alkotó ereje korán érvényre jutott, úgy, hogy a pénzügyi bizottság előadói pozícióját csakhamar, alig 32 éves korában a pénzügyi tárcával válthatta fel. Igen nehéz viszonyok közt vette át a pénzügyi tárcát és bámulatos rövid idő alatt reorganizálta az államháztartást. Az állami bevételeket annyira emelte, hogy a fenyegető deficit a felénél kisebb összegre szállt le, a magyar rentet a régi törlesztési kölesönök helyébe állította és az ország hitelét megmentette. Létrehozta igen nagy nehézségek árán az 1878-iki pénzügyi és gazdasági kiegyezést Ausztriával, megszerezte a keleti és tiszai vasutat, ami a vasuti államosítás első lépése volt. A delegációban és a pénzügyi bizottságban, valamint a valuta-szabályozás terén állandóan alkotó tevékenységet fejtett ki. 1896-tól 1898-ig az Országos kvótabizottság elnöke volt, ahol szintén rendkívül értékes munkát pordukált. Miniszterelnöksége alatt a gazdasági kiegyezést az ugynevezett Szell-féle formula alapján új alapra helyezte, amely az akkori viszonyokhoz képest az egyedül kielégítő volt. Az osztrák Thun-kabinettel folytatott tárgyalásai biztosították kereskedelmi érdekeinket Ausztriával és a külfölddel szemben, 1902-ben megkötötte a híres Szilveszter-éjszakai kiegyezést a Körber-kabinettel, amely szintén fontos előnyöket biztosított a magyar álláspontnak. Az utóbbi években mint a Magyar Jelző Hitelbank kormányzója hasznos munkásságot fejtett ki a birtokpolitika és a hitelélet terén.

HIREK

0000

— *Kilencezer koronán tul van az az összeg, amelyet Kiszeged felépítésére rövid néhány nap alatt a Délmagyarország összegyűjtött. Mindenki kötelessége, hogy tehetőségéhez mérten a nemes cél szolgálatába szegődjék. Szeged legyen az első város, amely előteremti az egyik elpusztított felvidéki község ujjaépítésére szükséges összeget. A koronának ép olyan becsük van, mint a hatosoknak, vagy filléreknak. Mindenki adakozzék a Délmagyarország szerkesztőségében Kiszeged felépítésére.*

— **A király születésnapja.** Budapestről jelentik: Kedden este, a király születésnapja alkalmából katonai takarodó lesz. Öt órakor zenekar fogja végigjárni a város nagyobb utvonalaait. Szerdán reggel öt órakor ugyan csak öt katonai zenekar nagy ébresztővel járja be a főbb utvonalaikat. Délután tíz órakor a budavári koronázó-templomban ünnepi szentmise lesz, pénteken pedig Szent Istvánnak, Magyarország első apostoli királyának országos ünnepét a szokásos egyházi szertartásokkal fogják megünnepelni. Az ünnepélyes körmenet, amely a május 30-iki országos háborús körmenettel azonos jellegű lesz, reggel nyolc órakor indul el az udvari plébánia-templomból és részt vesznek benne a főrendiház és képviselőház tagjai is. Délben egy órakor a Margitszigeten a tisztikarnak diszebedet rendeznek. Reggel öt órakor és a diszebed alatt huszonnégy-huszonnégy ágyulövés dördül el. — *Berlinből* jelentik: A Berliner Lokalanzeiger felhívja Berlin lakosságát, hogy Ferenc József király születésnapján gazdagon lobogozza fel házaikat és pedig *nemcsak a magyar zászlókkal*, hanem német és török lobogókkal is, ami szép jele lesz annak, hogy valamennyi szövetséges szintén résztvesz a monarchia örömeiben. — *Szegeden* szintén megünneplik az ősz uralkodó születésnapját. Délután 10 órakor hivatalos mise lesz és istentisztelet lesz a zsinagógában is. A katonaság takarodót tart.

— **Tisza István gróf a királynál.** A Budapesti Tudósítónak táviratozzák: Tisza István gróf miniszterelnök hétfőn reggel Marcovszky Ivor dr. miniszteri titkár kíséretében Bécsbe érkezett és a bankgassei Magyar házban szállt meg. A délelőtti folyamán a király magánkihallgatáson fogadta a miniszterelnököt. A Magyar Házból délelőtti 10 órakor a miniszterelnök automobilon a városházára ment, onnan pedig a királyhoz audienciára.

— **Kitüntetett szegedi tisztek.** A hivatalos lap legutóbbi száma közli, hogy a király *Czibere* Istvánnak, a 2. hadsereg hadtápparancsnokságához beosztott esendőőrnagynak, továbbá szentgyörgyi *Czeke* Aladár vezérkari huszárszázadosnak az ellenség előtt teljesített kitünő magatartásuk elismerésül a hadidiszitményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet adományozta.

— **Gyászmise Endrényi József lelkiüdvéért.** Az olasz harctéren hősi halált halt *Endrényi* József lelkiüdvéért kedden délelőtti 10 órakor a Szent Demeter-templomban lesz a gyászmise.

— **Szeptember 20-án kezdődik a legöregebb szegedi népfelkelők sorozása.** A város katonaiügyosztálya a honvédkerületi parancsnoksággal egyetértőleg megállapította a 43--50 éves öreg népfelkelők sorozásának idejét és rendjét. A sorozások szeptember hó 20-án kezdődnek Szegeden és október 7-én zárulnak. Az első napokon a vidéki illetőségek kerülnek sorozás alá és a többi napokon a helybelieket sorozzák.

— **Iskolai értesítés.** Értesitem a tanuló ifjúságot, hogy a szegedi állami gimnázium az 1915—16-ik tanévben a rendes időben nyílik meg. A beiratás szeptember 1—4-ig naponta délelőtti 8—12-ig és délután 3—5-ig lesz. *Javító-vizsgálat:* augusztus 30-án délelőtti 8 órakor és délután 3 órakor kezdődik. — *Pót-vizsgálat:* Augusztus 30-án reggel 8 órától. — *Írásbeli magánvizsgálat* augusztus 31-én délelőtti 8—1-ig, *szóbeli* délután 3 órától kezdődik. *Felvételi* (különb.) *vizsgálat* ugyancsak augusztus 31-én lesz délelőtti 8 órakor. A vizsgálatokra fél nappal előzőleg kell jelentkezni az igazgatóságnál. — Dr. Kárpáti Károly, igazgató.

— **A rókusi plébános-választást jóváhagyta a miniszter.** Mint emlékeztetés, a múlt évben a közgyűlés Breisach Béla kisteleki plébánost rókusi plébánossá választotta. Ezt a választást a határidőn belül *Katona* Mihály megfőlelbezte azzal az indoklással, hogy sokan vannak városatyák, akik — mert katonai szolgálatot teljesítenek, nem vehettek részt a választáson, továbbá, hogy nemcsak római katolikus vallású városatyák vettek részt a szavazásban. A belügyminiszter döntése hétfőn érkezett Szegedre. A döntés a fellebbezést elutasítva, *jóváhagyta* a választást.

— **Népünnepély Felsőközponton.** A szegedi Szabadoktatási Egyesület vasárnap délután a kiszegedi iskola érdekében nagyszabású népünnepélyt rendezett. Az ünnepély isteni tisztelettel kezdődött, amely alatt *Nácsay* Mária és *Sümei* Vilmos egyházi énekeket énekeltek, majd *Várhelyi* József t. kanonok a szószékről nagyszabású beszédben esetelte a kárpátvidéki falvak pusztulását. A tanyai magyar nép jószíviségére, áldozatkész hazafiságára hivatkozva ajánlotta a hallgatóság figyelmébe a megindított mozgalmat. A beszédet a hallgatóságnak fel-fel törő zokogása kísérte. A templomból zene szóval vonult az ünnepelő közönség a rendőrkapitánysági épület tágas udvarába, ahol az ünnepély szóragoztató része következett. *Jánosy* Gyula tanfelügyelő hatásos megnyitó beszéde után változatos programban gyönyörködött a közönség. Nagy tetszést aratott *Úveges* Lőrinc mint új Hári János és bűvész. A jókedvtől hangos közönséget meghattotta *Ferenczi* Frigyes alkalmi tárgy szavalata. A jeles színész nem sokáig hagyta a